

Prosjektsøknad mars 2020

1. HELSE I HVER MATBIT

Hørselshemmedes Landsforbund

Finn Arild Thordarson (prosjektleder)

2 INNLEDNING

2.1 Bakgrunn

Kosthold og ernæring kan være avgjørende for helsen, både fysisk og psykisk, ifølge Folkehelseinstituttet:

«Gjennom heile livet har kosthald og fysisk aktivitet betydning for god helse og førebygging av hjarte- og karsjukdomar, kreft, beinskjørhet, diabetes og fedme.

Kosthaldet kan også ha betydning for psykisk helse, og omvendt, psykisk helse kan påverke kosthald og fysisk aktivitet (FHI, 2017a; Helsedirektoratet, 2017a).»

Fra <https://www.fhi.no/nettpub/hin/levevaner/kosthald/>

Det finnes informasjon om kosthold og ernæring, men det meste er i form av tekst – bøker, artikler og nettsider. Det finnes også en del videoer på nett, men det er lite som er tekstet og informasjonen er ofte fragmentert og lite kvalitetssikret. Den offentlige informasjonen om kosthold og ernæring vi har funnet på helsenorge.no og helsedirektoratet har vært utelukkende tekstbasert. Det aller meste av matlagingsprogrammer på TV og nett er laget som underholdning og har mindre fokus på pedagogisk formidling med et helseformål.

Ikke alle mennesker er effektive lesere som får god utbytte av skriftlig informasjon. Dette gjelder også døve og hørselshemmede. Noen døve/hørselshemmede kommuniserer på tegnspråk, og en del i denne gruppen har tegnspråk som førstespråk og har utfordringer med å få god nytte av tekstbasert informasjon. Vi anslår at denne gruppen kan utgjøre et par tusen. Blant hørselshemmede som ikke bruker tegnspråk antar vi at det er like utbredt med lesevansker som blant befolkningen forøvrig. Ifølge Norges Dysleksiforbund har 5-10% av befolkningen spesifikke lese- og skrivevansker. Hørselshemmedes Landsforbund anslår at i løpet av 2020 vil antall nordmenn med nedsatt hørsel passere 1 million. I en så stor gruppe utgjør 5% hele 50.000 mennesker.

I tillegg har vi andre grupper som av ulike årsaker har utfordringer med å tilegne seg skriftlig informasjon, så vel som auditiv informasjon. Noen kan ha utfordringer med å tilegne seg kunnskap gjennom teoretiske tekster, og har behov for å se hvordan teorien gjennomføres i praksis. Noen vil ha god effekt av å få informasjonen tilrettelagt som en kombinasjon av tegnspråk, tydelig tale og undertekster. Dette gir en universell utforming som gjør at flere kan se samme program selv om de har ulike forutsetninger.

Det finnes ingen informasjon om kosthold og ernæring på norsk som er i form av tegnspråklig film med undertekster og tydelig fortellerstemme, hverken når det gjelder teori eller å vise matlagning i praksis.

2.1 Mål for prosjektet

Formidle kunnskap om sunn kosthold og ernæring gjennom en serie med to døve programledere som viser matlaging i praksis, med fokus på helsefremmende kosthold. Informasjonen formidles gjennom å vise direkte matlaging, tegnspråk, undertekster og tydelig fortellerstemme. Som prosjektmål vil vi lage 20 episoder i serien, med ulike temaer og eksempler på matlaging.

3 PLAN OG GJENNOMFØRING

3.1 Måloppnåelse og resultatevaluering

Prosjektet har konkrete produksjonsmål, som kan evalueres kvalitetsmessig ved slutten av prosjektet. Vi vil ha evalueringsmøter med prosjektgruppa 4 ganger i prosjektperioden. Hele prosjektet får en totalevaluering i sluttrapporten.

Effekt målet – å bidra til bedre helse for målgruppen – er vanskelig å tallfeste. Vi vet at vi vil formidle kunnskap om helsefremmende kosthold. Det som kan måles fra vår side blir direkte tilbakemeldinger på nett gjennom kommentarer og reaksjoner, samt statistikk fra distribusjon og formidling. Vi kan måle spredning i sosiale medier og antall visninger/avspilling på nett. Dette er detaljert statistikk som samles inn fortløpende og automatisk fra formidlingsplattformene, også etter at prosjektperioden er avsluttet. Vi vil inkludere en analyse av denne statistikken i sluttrapporten.

3.2 Målgruppe

Døve og hørselshemmede i Norge og ellers de som har utfordringer med å tilegne seg kunnskap om kosthold og ernæring gjennom tekstbasert informasjon.

3.3 Tiltak/Aktivitet

Produsere en filmserie som formidler sunn kosthold og ernæring på en pedagogisk måte gjennom å vise både teori og praksis. Formidling via demonstrering av matlaging, tegnspråk, undertekster og tydelig tale. Distribuere filmserien til målgruppen planmessig i løpet av prosjektets siste halvår.

3.4 Gjennomføring og fremdriftsplan

Prosjektet gjennomføres som en informasjonsfilmproduksjon. Vi har en prosjektgruppe bestående av prosjektleder, fagpersoner innen kosthold og ernæring (inkludert programledere) og en brukerrepresentant utvalgt av HLF. Prosjektet forankres i Supervisuell, som er den eneste mediebedriften i Norge som kun har døve/hørselshemmede ansatte (inkludert ledere og eiere). Supervisuell er en sosial entreprenør med spisskompetanse i å produsere i å lage informasjonsfilmer for døve/hørselshemmede.

Vi har to programledere, som begge er døve og tegnspråklige. Siden de er fagpersoner innen mat/helse deltar de også i prosjektgruppa i tillegg til å medvirke foran skjermen. Den ene programlederen er Christine Dahl som vant Deaf Chef 2014, den andre er Casper Lund - kjent som skuespiller på teaterscenen og i TV-serier. Casper Lund er utdannet kokk i Ørebro i Sverige. Han har blant annet vært programleder for Supervisuelles informasjonsfilmserie om

psykisk helse på norsk tegnspråk som kan ses på <http://tegn.tv/psykisk-helse> En artikkel om Christine Dahl kan ses her: <http://horecanytt.no/kokkeseier-i-deaf-chef-%C3%A5pner-nye-d%C3%B8rer>

Som faglig ansvarlig i prosjektgruppa medvirker Hege Juel Lindegaard som jobber som ernæringsfysiolog i MinMat Norge AS. I dette prosjektet vil hun kvalitetssikre vår målsetning om at informasjonen skal holde høy faglig standard og er i tråd med Helsedirektoratets anbefalinger.

Sammen vil de utfylle hverandre på en god måte og kunne formidle kunnskap om kosthold, ernæring og ikke minst *praktisering* av denne kunnskapen gjennom konkret matlaging. (Se vedlagte egenerklæring fra alle tre.)

Informasjonsfilmserien skal:

- bidra til bedre helse hos døve og hørselshemmede.
- skape større bevissthet rundt kostvaner.
- bidra til mestring ved å klare å lage mat som er sunn og smaker godt.
- skape overskudd til bedre mestring av livet generelt.
- forebygge livsstilssykdommer som følge av usunt kosthold.

Det er viktig å understreke at vi vil VISE fram hva vi snakker om, ikke bare snakke OM noe. For eksempel om vi forteller om en bestemt matvare, skal vi vise fram den matvaren på skjermen. Programlederne skal holde den opp, peke på den og forklare.

Programlederne skal gi både generell kunnskap om kosthold og vise konkrete, spesifikke oppskrifter. Nøyaktig hva dette innebærer vil bli utarbeidet i manus for serien, i samarbeid med både kokkene og ernæringsfysiolog som er prosjektets faglige samarbeidspartner. All informasjon skal basere seg på offisielle kostholdsråd som er vitenskapelig basert.

Alle de tre samarbeidspartnere – ernæringsfysiolog Lindegaard, kokkene Christine Dahl og Casper D. Lund – vil delta i kvalitetssikring av manus. Alle tre har skrevet en samarbeidsbekreftelse som er vedlagt denne søknaden. Casper Lund har også særskilt erfaring med oversettelsesarbeid fra tekstmanus til tegnspråk, og har tidligere bistått Supervisuell med å oversette «tungt» fagspråk til tegnspråk. Han har også spesialkost som fordypning i sin kokkeutdanning.

Distribusjon og formidling av serien vil skje i samarbeid med HLF. Viktige formidlingskanaler vil være sosiale medier og nett. Serien vil også bli publisert på tegn.tv som er en nett-tv kanal for tegnspråklige programmer som drives av Supervisuell med støtte fra Nasjonalbiblioteket og som har flere informasjonsfilmer om helseformål på tegnspråk med undertekster.

Det er viktig å jobbe systematisk med distribusjon av filmene og formidling av prosjektet. Derfor har vi satt god tid til å gjennomføre en systematisk spredning via flere kanaler og kontaktpunkter. Et eksempel er å dele filmen i ulike interessegrupper på Facebook for å nå fram til ulike målgrupper. Slike grupper kan være store, for eksempel har den lukkede gruppen «Hørselshemmet» nærmere 7000 medlemmer. Antallet hørselshemmede er så

stort at det kan også være relevant å poste lenker til dette i generelle grupper som omhandler mat og/eller helse – for eksempel har den lukkede gruppen «God og billig mat» over 26.000 medlemmer. Bare i denne gruppen kan det være flere hundre medlemmer som er i målgruppen for prosjektet.

Fremdriftsplan:

Høst 2020:

Oppstartsmøte med prosjektgruppe.

Workshop med konseptutvikling med programlederne/kokkene og ernæringsfysiolog.

Manusutvikling for 20 episoder.

Produksjonsplanlegging.

Vår - høst 2021:

Evalueringsmøte prosjektgruppe.

Eventuelle justeringer av plan etter innspill fra evalueringsmøte.

Filmproduksjon.

Postproduksjon (klipp og annen etterarbeid)

Evalueringsmøte prosjektgruppe med gjennomsyn av utkast.

Vår 2022:

Lansering og distribusjon i samarbeid med Hørselshemmedes Landsforbund.

Siste evalueringsmøte prosjektgruppe, helhetlig vurdering, plan for hvordan prosjektet kan formidles videre av HLF og diskutere mulighet for videreføring.

Sluttrapportering.

4. ANDRE OPPLYSNINGER

4.1 Etiske vurderinger og personvern hensyn

De medvirkende i prosjektet er alle profesjonelle aktører som har erfaring med film- og TV-produksjon. Casper Lund er en av de mest brukte tegnspråklige skuespillere på film og scene i Norge, og Christine Dahl har tidligere medvirket på TV i en større reportasje om Deaf Chef laget av dansk fjernsyn. Også ernæringsfysiolog har vært medvirkende i filmproduksjon tidligere. Alle er fullt ut inneforstått med hva det innebærer å delta i prosjektet.

Det er ingen spesielle personvern hensyn å ta, da prosjektet ikke innebærer noen form for synliggjøring av sensitiv informasjon. At de to programlederne har kokkefaglig bakgrunn er informasjon som vi mener ikke krever tiltak i forhold til personvern. Det at de er døve er også allment kjent i offentligheten.

4.2 Frivillighet

Frivillig bidrag i prosjektet skjer via Hørselshemmedes Landsforbund sin representant i prosjektgruppa. HLF vil også som frivillig organisasjon bidra til formidling/distribusjon.

4.3 Brukermedvirkning

Brukermedvirkningen er svært høy da både de medvirkende, frivillige og produksjonsteamet selv (med unntak av ernæringsfysiolog) er en del av brukergruppen (hørselshemmede).

4.4 Tilleggsfinansiering og andre ressurser

Prosjektet har ikke-økonomiske ressurser gjennom god brukerrepresentasjon og intern erfaring med å gjennomføre tidligere informasjonsprosjekter for Extrastiftelsen.

4.5 Formidling av resultater

Formidling av resultatene er en del av prosjektaktiviteten – se punkt 3.4 Gjennomføring og fremdriftsplan.

4.6 Forventet verdi for målgruppe og samfunn

Vi tror at vi gjennom dette prosjektet kan skape bedre helse hos døve og hørselshemmede.

Betydningen av å ha god helse er så stor, at vi må kunne si at dette dreier seg om å øke livskvaliteten hos en gruppe. Økt mestring i eget liv gjennom å selv kunne skape bedre helse, er faktisk i seg selv helsefremmende.

Riktig kosthold og ernæring kan bidra til at man f.eks. unngår diabetes 2 eller andre livsstilssykdommer, noe som har stor verdi helsemessig og samfunnsøkonomisk.

Den samfunnsmessige betydningen er også potensielt stor. Prosjektet vil kunne inspirere det offentlige til å ta større ansvar for å gjøre viktig informasjon tilgjengelig for flere.

4.7 Videreføring av prosjektet

Når prosjektet er fullført, vil filmserien ligge på nett til «evig tid» både hos HLF og på tegn.tv. Prosjektet vil også være et grunnlag for påvirkningsarbeid mot offentlige myndigheter for å gjøre helseinformasjon bedre tilgjengelig for grupper som trenger mer tilpasset informasjon.

4.8 Om søkerne

Prosjektleder er selv døv, medlem i HLF og daglig leder i forankringsbedriften Supervisuell. Supervisuell er en mediebedrift med base i Sandefjord med avdelinger i Oslo og Bergen hvor alle ansatte (inkludert ledelse) er døve/hørselshemmede, med unntak av tre fast ansatte tegnspråktolker. Supervisuell har tidligere gjennomført flere Dam-prosjekter, deriblant informasjonsfilmer på tegnspråk, for eksempel om psykisk helse og demens. Disse filmene kan ses på den tegnspråklige nett tv portalen tegn.tv som opprinnelig var et Dam-prosjekt, men som nå er permanent videreført av Supervisuell med fast støtte fra Nasjonalbiblioteket.

I 2018 ble Supervisuell en av 20 kandidater foreslått til Årets Sosiale Entreprenør 2018 i regi av Ferd Sosiale Entreprenører for innsatsen med skape arbeidsplasser for døve/hørselshemmede.

Faglig ansvarlig Hege Juel Lindegaard har en bachelor i ernæringsfysiologi og jobber i MinMat Norge AS, som har etablert to nettportaler: MinMat.no og AlleTilbords.no (<https://minmat.no> og <https://alleteilbords.no>). MinMat.no er et kompetanseverktøy som

skal gjøre hverdagen enklere for allergikere ved ernæringsveiledning og med informasjonsverktøy for private og profesjonelle med behov for kunnskap om spesialtilpassede dietter - kvalitetssikret i samråd med Norges Astma- og allergiforbund. AlleTilbords.no er et kompetanseverktøy for personer med diabetes type 2, høyt kolesterol eller blodtrykk eller de som ønsker en sunnere livsstil - basert på helsedirektoratets anbefalinger. Som fagansvarlig har derfor Lindegaard god erfaring med å utarbeide informasjon og råd om kosthold og ernæring med i et helsefremmende perspektiv. Hun vil sørge for at den informasjonen vi gir og at matlagingen vi viser er i tråd med Helsedirektoratets anbefaling og holder en høy faglig standard.

Programleder og prosjektgruppemedlem Christine Dahl er døv og har tegnspråk som morsmål. Hun har arbeidserfaring fra produksjonskjøkken, hotell og restaurant. Hun vant «Deaf Chef 2014» som var verdensmesterskap i kokkekunst for døve. Hun har erfaring med å opptre foran kamera – både dansk og norsk tegnspråk-TV har laget reportasje om henne og hun deltok også som kokk i en julesending som Supervisuell streamet for Teater Manu i en tegnspråklig utgave av «Kvelden før kvelden» hvor hun sto for den tradisjonelle juleribba.

Programleder og prosjektgruppemedlem Casper Lund er døv, p.t. bosatt i Sverige men er vokst opp i Norge og snakker flytende norsk tegnspråk. Han har solid prosjekterfaring og har medvirket i mange ulike prosjekter både i Norge og i Sverige. Han har medvirket i flere TV- og filmproduksjoner og i flere teateroppsetninger. Han har alltid hatt en sterk interesse for mat og om hvordan mat påvirker mennesker i alle sammenhenger, og er nå utdannet kokk med spesialkost som fordypning. I tillegg har han også erfaring med å oversette tunge fagtekster til norsk tegnspråk, og har bidratt med denne typen arbeid også for Supervisuell i tillegg til å være skuespiller/programleder.